

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“.

Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Govor slovenskega državnega poslanca viteza Schneida

v seji državnega zbora dne 18. januarja t. l.

(Po stenografskem zapisniku.)

Visoka zbornica! Pod vtisom one graje ter v mnogem oziru dobrih razlogov, ki jih je ravno naštel spoštovani gospod predgovornik, težko mi je govoriti za predlogo, katere korist je z novo nje preuredbo jako zmanjšala se. Kljub temu nameravam jaz priporočati vam, da sprejmete predležeči načrt postave, ter prositi vas, da vas ne motijo ni zavlačevani ugovori ni navidezni uzroki juristične sofistike ali narodnega gospodarstva.

Da izprevidi ljudstvo in da izprevidijo, kakor mislim, vse stranke te visoke zbornice, kako treba, da se oderuštvo s postavami nasproti stopa, to je važna prikazen našega družabnega življenja.

In ta prikazen je vesela, kajti ona kaže zmagovalni boj naravne pravice zoper pozitivni zakon.

Gospoda! Navalov zoper oderuštvo nij prodrlo pravoslovstvo, nego uničil jih je gospodarstveni liberalizem. Pravna vednost je bila tačas, ne oziraje se na Rizyjeve velike misli, preubožna glede mislij in razlogov, da bi se mogla uspešno protiviti, bila je morebiti tudi, kakor je čas zahteval, preveč poslušna ter preveč podkupljena in preslepljena od navidezne svobode, da bi se hotela protiviti. Tačas se je moglo nekaj družega opaziti.

Komaj so liberalne ideje storile en korak naprej po razširjenji državljskih pravic in z odstranjenjem malosrčnih policijskih zakonov, pa so se takoj oglasili taki, ki bi idealne pri-

dobitve praktično porabili, taki ljudje, kateri imejoči tenke čuti povsod in takoj zapazijo, kje bi se dalo gmotno kaj pridobiti. Prepaletni in preiskušeni, da bi ne izpoznali, kako se morajo svobodni zakoni obrniti, da koristijo samo na jedno stran, kakor n. pr. obrtniški zakon, mislili so oni praktični politiki, da je zdaj prišel čas, da se zažene klic, naj se postave zoper oderuhe odpravijo. Te vrste borilcev za svobodo tačas ljudstvo še nij poznalo, zaupalo jim je ter je bilo tako lahko vzbuditi v ljudstvu napačno misel o naslednjih odpravljenju teh zakonov.

Gospoda! Če pogledate literaturo tedanjega časa — jaz namreč mislim začasno, ne stalno globoko vednostno literaturo — čudili se boste, kako gladko, kako jednoglasno in preračunjeno je vse bilo, da se je gojila v ljudstvu misel, ka nij nobene škode, če se zakoni zoper oderuhe odpravijo; čudili se boste o nečistej zvezi ropateljnih, ki so se tačas zbrali, da so se svojo neskončno marljivostjo in besedami ljudstvo preslepili. Fraze, kakor „nepotrebno jerobstvo“, „zoperpostavno omejenje osobne svobode“, „škodljivo uklepanje gospodarstvenih močij“, „neopravičena sila v denarnem prometu“, „skrčevanje lastniške pravice“, „prevezavanje podjetniškega duha“, to so bili pravi stavki za poulične politike. A dobro so uplivali; kajti za duhove, katere se je hotelo ujeti, bila je velika zanjka ravno prav. Ljudstvo, plemenito in dobro, kakeršno je, hodeč po svojem idealnem potu, dovolilo je zavoljo svobode, v katere imenu se je pregovoriti dalo, v odpravljenju postave, ki se je ustvarila ter izvrševala samo njemu v obrambo.

Tako so padli zakoni zoper oderuhe.

Gospoda! Od tačas je minila doba, napo-

jena s potoki solza, s tisoč uničenih eksistenc ter z gospodarstvenim propadom celih dežel, doba, ki nij manj škodovala s tem, kar je uničila, kot tudi s tem, ker so se v navadnem življenju povzdignili oni zloglasni ljudje, ki so obogateli. Mi stojimo denes res na bojišči oderuštva ter vemo, kaj pomenja njegova zmaga.

Oderuštvo je moralo pozornost države nase potegniti v dveh straneh. Prvič z ozirom na njegovo privatno pravno nprav in potlej, kakor je naglasil uže gospod predgovornik, z ozirom na njegov socijalni učinek.

Privatno pravno pokazuje se oderuštvo tudi v takih oblikah, ki se smelo norčujejo celo iz onih zakonov, ki so bili ravno zoper oderuštvo narejeni. Nevarnost za pravico leži pri njem o tem, da lahko sprejme vsako obliko obligacij ter kaže pri raznih tožbah zdaj prave, zdaj samo navidezne pogodbe. Oderuštvo je najljubša menjica, zato, ker je ta resultanta dogovorov, ki jih dalje pred sodnijo nij treba več zagovarjati. Nevarnost za pravico leži pa tudi v tesnem sorodstvu oderuštva z zločinom goljufije ter izneverjenja in iztiskanja, ki mu daje oblast, da privatno sam se silo dolg izterja.

Nevarnost za pravico leži končno pri oderuštvo v tem, ker nēma pred očmi navadno samo tega, da sili na izvršenje pogodbe, nego da namerava počasi gospodarsko uničiti družega. V ta namen mu služi prememba obligacijske razmere v objektivnem oziru in zarota, da ima soudeležence, menjico v osobi upnika v subjektivnem oziru. Opazujte razne slučaje oderuštva, pa boste videli največ tu navedenih ne dosti opisanih prikaznij.

Drug razlog, zavoljo katerega se mora izdati zakon zoper oderuhe, je socijalni učinek oderuštva.

Listek.

Zverinjak v americkanskem gozdu.

(Po Fr. Gerstäckerju.)

(Dalje.*)

A šimpanz, jedna najmočnejših opic, nikakor nij hotel radovoljno odnehati, kajti še mej skokom mačke obrnil se je na pol k njemu, ter jej pokazal i svoje ne manj močne zobe. Katamuntu se je pa posrečilo, da se je zagrizel v goltanec svojemu protivniku, na katerem je obvisel, naj se je opica branila in borila kolikor je htela. Obe živali padeti na tla. Šimpanz legnil je na sovražnika, ter mu grizel uho in kožo na glavi. A mačka nij popustila in kakor je opazila, da ponehava moč ubozemu „gozdnemu možu“, napadla ga je nenadjeano iz nova, tako, da je se svojimi kot britev

ostrimi zobmi zgrabila celi goltanec svoje osodi prepuščenega šimpanza.

„Dosti — dosti!“ kriči Ned za svojega borilca, „dosti, zver, — to nij pošten boj, — proč zdaj, — ne boš izpustila?“ in s palico sune mačko mej rebra. Krvoločno divja zver pak nij htela izpustiti, — ali opica popuščavala je bolj in bolj, in ko je koncem katamunt moral odnehati, ker so ga od vseh strani podili in drezali, popustil je svojega protivnika mrtvega na bojišči s pregriznenim goltancem.

Klasična je bila zmotnjava, ki je zdaj nastala; jedni so se veselili in kričali, drugi kleli in razbijali. Nekaj se jih je takoj poslalo po žganje, da se bode zgubljena stava na mestu izpila, drugi pa so plesali in skakali po malem prostoru, kakor zblazneli. Ned je izmej vseh najbolj kričal, in še le ko je vse prevpil, da je za jeden trenotek nastala tihota, grozil se je, da zahteva pravico za gozdnega

moža, katerega je zverska mačka zavratno napala in umorila. Katamunta morajo soditi, katerega on obdoljuje grdega hladnokrvnega, nameravanega umora.

Z vriskanjem se mu je odgovorilo in iz začetka se zopet nij družega čulo, nego klici: „Izvolite sodnike, — sodnika, — umor — vešala itd.“ a potem skoči Bob na prazen kovčeg katamuntov, zahtevajoč od zbranih, naj izvolijo sodnike, da se potem prične obravnava.

Mahom je izstopilo dvanajst mož, od katerih je pa zopet nekaj odvrigel Bil, ki se je postavil za katamuntovega zagovornika. Vriskaje je vse zopet to odobrilo. Naposled se je število dopolnilo in Ned je hotel baš svojo zatožbo pričeti, kar je nastal zunaj divji hrup in Francoz, ki je bil uže pozabil prejšnji udarec, silil je z golim nožem v roki in divje besno v cirkus. Najbližnji mu dadé prostor; ko je pa še naprej skočil, nastavili so mu nekateri noge — in Francoz je zopet ležal na

*) Glej št. 17 „Slov. Naroda“.

Gospoda! Žrtve oderuštva najdete v vseh slojevih človeške družbe. Lehkomiseljnost, zadrega v trenutku in ako si človek v stiski ne vé in ne zna pomagati, iz tega se rodi oderuštvo. Glavno svoje polje pa ima v produktivnih spodnjih vrstah človeštva. Mali obrtnik, delavec in kmet, na te se oderuštvo spravlja; tu vidimo oderuha prav pri delu.

A jaz vas vprašam, gospoda, ali je dobro in državno umno, da se ravno one vrste človeške družbe, katerim žalibog do danes niso dali dosti političnih pravic, ali katere se je zljubilo jerobovati, če so hotele rabiti svoje politične pravice, vprašam vas, gospoda, je-li to dobro in državniško modro, če se te vrste človeške družbe prepuste ropanju takih individuvov, kateri so pozabili Bogá in domovino? (Klici: res je.) Za one, ki ne vidijo svojih političnih pravic ali ki se ne smejo udeleževati zakonodaje in ki še svojih političnih pravic ne smejo izvrševati svobodno, za te bi morali tudi v zasobnem oziru posebno skrbeti ter jim tudi tukaj, če se smem tako izraziti, pokazati očetojsko oblast.

Politično jemati polnoletnost, privatno pravno pa nevarnosti izdajati, to nij svobodnostno, gospoda. Tu se moram strinjati s svarilom načelnika najvišjega sodišča glede skrčenja zmožnosti za izdajanje menjic, ki se mi vidi boljše poročstvo za pravilnost potrebe nego izjava nepooblaščenih članov na kacam shodu pravnikov.

Gospoda! Če seštejete prikazni ter učinek, katere je prozvalo odpravljenje zakonov zoper oderuhe v Avstro-Ogerskeji, opazili boste naslednje: Prvič nij kredit cenejši, kakor se je prorokovalo; potem se je pokazalo, da takozvana pomoč z oderuškimi obrestmi je odstranjevala samo momentanno manjše zlo, na čegar mesto je neizogibno stopilo večje in gotovo zlo.

Oderuštvo in oderuški posel se je strašno pomnožil ter omogočil, da so obogateli najslabši državljani, propadla pa so ob enem neštevilna produktivna gospodarstva. (Res je! na desnej.)

V mnogih krajih države je odločno zmanjšalo se število davkovskih objektov mej tem, ko se z oderuštvom pridobljeni denar davku skoraj popolnem odteguje. (Prav res! na desnej.) Oderuška zloraba zakonov je demoralizovala, ker samo s tem, da se je vклонilo pravo pod obliko, onim terjatvam nij moglo odrekati lastniške obrambe, katerim terjatvam

tleh. Razorožili so ga in zvezali, — brez pomoči je bil v oblasti svojih mučiteljev. Mirnejši so zamán mirili meneči, da se je uže dosti nereda dogodilo. A prinesli so zdaj whiskey in ta je vdušil vsako pametno besedo; vse mirne ugovore so zmagali klici: „Mir v sodniji, — ven z onimi, ki mir kalijo,“ in „o yes, o yes,“ kakor navadno beriči kličejo. Francoza tirali so iz ograje in oddali ga njegovim pomagačem, ki ga zdaj nijso več iz rok izpustili, boječi se, da se mu še kaj hujšega pripeti. Na to se je pričela najbolj blazna sodska obravnava, kolikor se jih je še kedaj pod ljubim nebom vršilo.

Katamunt bil je obdolžen umora. Njegov zagovornik je sicer ugovarjal, kaj se je vse storilo, da so ga razdražili — vse zastonj. V desetih trenutkih se je seja okončala in mačka obsodila na vešala, dokler se ne bode dejalo „mrtva — mrtva — mrtva!“ A vprašanje je nastalo, kako to rabsodbo izvršiti, in to je bilo ravno teško.

pa v resnici nij naslov lastnina, ampak pritisk. (Dobro! na desnej.) Gospoda! Naravna pravica morala je dati svojo resnico, da je navidezna pravica postala v svojej najdebelejšej preširnosti suverenna.

Ali kakor imajo svoje meje vsa ekstremna časovna mnenja in vsa prenagljenja svobode ter res liberalne naredbe, pri čemer se vse ljudstvo prebudi iz zaslepljenosti, tako je tudi po dvanajst let trajajočej svobodi kapitala vendar odbila dvanajsta ura tudi oderuštvu. Nehčem preiskavati danes, ali bode predležeči zakon, posebno v svojej zdanjej sestavi trdno stal ob svojem časi na vse strani pred kritiko, katero bode izrekla vednost ter vspeh tega zakona. Zdaj gre pred vsem za to, da se ustavi strašno uničevanje, ki sega okolo po gospodarstvih ter moti v ljudstvu pravni čut. Tudi jaz pogrešam z obžalovanjem v odsekovem načrtu onega etičnega momenta, ki je blažil prejšnji načrt, namreč, da bi sodnik ne pomagal pri privatno pravnem izvrševanju brezvestnih in nenavnih terjatev.

To slabi dobrost, ki se ima podeljevati s tem zakonom ljudstvu od oderuštva zatiranemu ter olajšuje, da se bode izognilo njegovim kazenskim določbam.

Ali ker je dvomljivo, je-li da bi se zakon sklenil, ako bi se zdaj ugovarjalo in bi potem nesramno izsesavanje ljudstva trajalo še dalje časa, zato mi je zagovarjati tudi ta načrt zakona, ki, akopram nema onih natančnih in globoko vréznih določeb, katere bi konec storile navadnemu oderuštvu, bode vendar nekoliko pomagal zoper oderuhe.

Prosim tedaj zavolj pravice, resnice in človekoljubnosti, naj visoka zbornica preide v špeciálno debato tega zakona. (Dobro! Dobro! na desnej.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 26. januarja.

Najvažneje v notranjej politiki je odgovor grofa Taaffeja na **Hohenwartovo** interpelacijo o zboljšanju razmer kmetskega stanú. Mi smo ta odgovor uže v poslednjem listu v telegramu z Dunaja priobčili. Jutri ga prinesemo v celoti.

Dunajske novine so te dni pripovedovale, da **dalmatinski** namestnik baron Rodič misli ostavko dati in v penzijo iti. — Dalmatinski „Narodni List“ vse te glasove kot nerresnične preklicuje.

V **peštanskem** državnem zboru se vrši debata o vladnej predlogi o davku na povži-

Mej tem se je zmračilo; nanosili so suhega vejevja in užgali je, da so prostor razsvetlili, na katerem pa žalibog nij stalo nobedno drevo, da bi se rabsodba takoj na mestu izvršila. No, daleč jim nij trebalo iskati, kajti jedva dvajset korakov proč stalo je mnogo krasnih hrastov. Tja so se takoj napatili in vlekli kovčeg z mačko, katera je srpito sem in tja skakala. Še bolj težavno je pa bilo zanjko zavozljati zveri okolo vratu in to iz kovčega dobiti. Z majhenimi lesenimi vilicami so koncem živali dejali vrv okolo vratu. Zdaj pa je bilo še treba konec vrvi skozi vrtica dobiti, da bi se moglo potem zver ven potegniti. Dolgo se jim to nij posrečilo; naposled je pa vendar Bob skozi previdno odprta vrata zagrabil konec vrvi, katero je ovil okolo hrastove veje, kovčeg pa so z vrticami navzgor obrnili in kvišku vzdignili. Ko je bila vrv uže dosti trdno privezana izpustili so kovčeg. Zver se je s tem na pol skozi odprtino na vratu ven potegnila, a sè svojimi

tek. O tej zadevi je dné 24. t. m. govoril baron Sennyey ter razvijal svoj program, ki hoče dobro upravo in ščedljivost. On je zoper uvedenje davka na to, kar človek povžije ali potrosi, ter je očital vladi, da samo dela dolgove in nalaga davke, namesto da bi gledala na to, kako bi se stroški znižati dali. Državna imovina se kar proč mečlje. Govor njegov je naredil močan vtis na zbornico, posebno, ker Sennyeya smatrajo za prihodnjega ministerskega predsednika in je on sè svojim govorom to mnenje potrdil. Na prihodnje volitve na Ogerskem bode Sennyeyov govor gotovo uplival.

Vnanje države.

Srbskeji skupščini je vojni minister Lešjanin predložil načrt zakona o reorganizaciji srbske armade. Skupščina pa je sklenila, da ima vsak poslanec pravico staviti interpelacije.

Poroča se, da je **grška** vlada ukazala svojim zastopnikom pri evropskih vlastih, da tam povedó, da je turški predlog o poslaniškeji konferenci z ozirom na Grško še slabši, kakor pa je bil predlog o mirovnem sodišči. Tedaj je zopet dvomljivo, ali se zbere v Carigradu konferenca za rešenje grško-turškega vprašanja, ali ne.

Vprašanje zarad Kuldže, ki dela razpor mej **Rusijo** in Kitajsko, bode se vendar rešilo po mirnem potu. Kitajska vlada je odobrila dogovore mej rusko vlado in kitajskim zastopnikom markizom Tzengom. Ruska vrne baje Kitajskeji celo Kuldžo razen majhenega dela severno-zapadno od Ila. Kitajska plača pa Rusiji nad pet milijonov rubljev.

V **angleškeji** spodnjej zbornici je Forster utemeljeval načrt zakona, predloženega zbornici, ki pooblaščuje podkralja irskega, da vsacega, o katerem misli, da je kriv veleizdaje ali drugih zločinov, sme vreči v uječo. Zakon bi veljal do 30. septembra t. l. glede veleizdaje za vso Irsko, glede agrarnih zločinov pa samo v določenih krajih. Več irskih in radikalnih poslancev je govorilo zoper ta zakon.

Jutri, četrtek, skliče baje Garibaldi v imeni „Italije Iradente“ v **Rimu** meeting ali tabor. Uže 14 dnij se piše po novinah, da bodo na tem meetingu irredentovci demonstrovali v prvej vrsti zoper Avstrijo. Tržaški lahoni so Garibaldija prosili, da ne pozabi Trsta in da v njih imeni reklamuje Trst za Italijo. Baje da se bode na tem irredentovskem meetingu govorilo tudi o tem, kako se bode dal napad na Trst izvršiti. V tesnej zvezi s to stvarjo pa je zopet to, kako Nemci in nemška vlada mislijo o Trstu. In tu se naglašá, da je Trst na nemškeji zemlji ter piše Bismarkov list „N. Allg. Ztg.“, da kdor bi se dotaknil mesta ob Adriji, ne bi trčil samo z Avstrijo skupaj. Tukaj se vidi, da Bismark nij še popustil programa: „deutsch bis zur Adria“, in da od laških irredentovcev se je Avstriji menj bati, nego ravno od svojega nemškega „zaveznika“.

kremplji še jeden časek držala v zraku precej teško kletko. A bila je vendar pretežka, morala jo je izpustiti, ter je nekoliko časa na vrvi pod vejo obvisela, divje se premetavajoč mej vikanjem in tuljenjem surove druhalj. Zdaj je pa sè svojim parkljem vjela nad seboj napeto vrv, dvigne se in skoči na vejo. Nekateri so uže hoteli iti droga iskat, da bi z njim zver doli sunili. A žival, toliko uže oplašena, vlekla je besno in obupno toliko časa za vrv, da jo je še tesneje zadrgnila, sem in tja samo sebe vlekla, ter je naposled, ko si je goltanec popolnem zavozljala v zanjki, mrtva pala z veje, na tej obvisela in se brezupno sem in tja gugala.

Z divjim hrupom pozdravila je druhal ta surovi čin, potem pa je šla vriskaje proč, do pozne noči nadaljevajoč svoje pijančevanje.

(Konec prih.)

Dopisi.

Iz Kropo 25. jan. [Izv. dop.] Iz naše čitalnice stanovanja visi črna zastava, nekaj nenavadnega za Kropo. Oznanuje ta zastava prežalostno vest, da je umrl čitalnični zvesti ud gosp. Fr. Pirce, posestnik, trgovec z železnino in sodrug fužinarstva zgornje in zdolenje Kropo, še le 39 let star. Sklenil je odbor čitalnice mu sijajno poslednjo čast izkazati, in ga spremeti k večnemu počitku z zastavo; zapeli mu bodo čitalnični pevci, katere je on tako rad poslušal, žalostinko „Blagor mu“, in „Nad zvezdami“, položi mu venec na gomilo čitalnica, ravno tako njegovi zvesti prijatelj J. E. Z. svojemu nepozabljivemu prijatelju v blag spomin. —

Iz Loža 20. jan. [Izv. dopis.] Odbor Loške mestne županije je sklenil meseca malega travna l. 1879, da bi se sejmi za živino predstavili iz spodnjega predmestja v gornje, akoravno imajo tudi mnogo družega blaga. Tako je sedaj ob sejmih velika gnječa z ljudmi ter z blagom, v dolnjem predmestju je pa velik prostor, pa vendar nij niti živine niti družega blaga, katero bi se prodajalo. Zakaj nij ostalo v starem redu, kateri se je čez trideset let izdrževal v lepem redu.

Po vršitvi občinskega sklepa dné 4. vel. travna 1879 sè silo prestavljen iz dolnjega predmestja v zgornje so se ljudje zelò jezili in govorili zoper občinski zbor slane in neprijetne besede. Vložili smo prošnjo pri slavnem županstvu v Ložu, da bi se to predrugačilo, predočili smo tudi veliko uzrokov. Pristavili smo tudi, da če imajo taisti možje količkaj previdnosti, bi morali svoj sklep preklicati, ko da bi pa toliko obrekljivih besedi slišali.

Dalje smo vložili še tožbo po našem c. kr. beležniku na deželni odbor, kjer smo tudi veliko uzrokov naštel. Tudi, da hočemo z večino ljudij našim nasprotnikom pokazati, da je njih sklep neveljaven. Čeravno je uže toliko dnij preteklo, kar smo tožbo vložili, vendar nij duha ni sluha od nje. Želimo, da bi slavni deželni odbor v tej zadevi ali odbil ali nam pomagal, da bi mogli potem našo prošnjo po slovenskih časopisih razglasiti.

Iz Leskoveca pri Krškem 24. jan. [Izv. dop.] Ko je bil dejanj prejšnji tukajšnji nadučitelj v pokoj, nadejali smo se, da pride na tukajšnje važno trirazredno šolo, ki je menda v največje fari na Dolenjskem, kakov dober učitelj in možak ob enem. Poslali so pa nam znanega — Žvokeljna, ki je po vseh službah, kjer je še bil, uganjal vsako vrstne burke, kakor se nikakor ne vjemajo z dostojnostjo učiteljskega stanu. Bil je v poslednjem času pri Vestenecku v Litiji, pa še ta nij maral za tega nemškutarkega kričača ter ga še on degradiral na slabo enorazrednico. Pri merodajnih nemškutarjih v Krškem in v Ljubljani bil je pa še tako v milosti, da je dobil velevažno mesto nadučiteljsko pri nas. Komaj je bil pol leta tu, je uže začel uganjati take reči, da je prišel v preiskavo k sodnji, katera ga je bila tudi na nekaj tednov zapora obsodila.

Tej nepriliki se je hotel Žvokelj izogniti menda, in jo je popihal v šolskih počitnicah v — Bosno, kjer so mu bili dali — kakor je bilo v „Slovenskem Narodu“ brati, učiteljsko službo. Od nas jo je bil pa pobegnil „bei Nacht und Nebel“, torej je bil ušel brez vsega dopusta v novo Avstrijo boljše sreče (ali pameti) iskat. No, to bi bilo vse dobro, zoper to ne bi imeli ničesar ugovarjati. Čez

4 mesece se pa priklati nazaj, pride v Leskovec in hoče tukaj svojo prejšnjo službo zopet nastopiti. To pa nij storil na svojo roko. Bil je pri našem gosp. glavvarju Schönwetteru in ta mu je dal pravico, da sme službo nastopiti. Ali je to postavno in korektno, najizvolijo kompetentnejše gospodske razsoditi.

Iz Borovnice 25. jan. [Izv. dopis.] Da smo pri naši veselici dné 23. jan. t. l. imeli lepo petje, gre v prvej vrsti hvala pevskega zboru sosednjih nam dolenj Logatčanov, kateri so nas v mnogobrojnem številu s svojim pohodom počastili. Slava jim! Posebna hvala gre tudi njihovemu pevovodji g. R., kateri je pokazal, da se z neutrudljivim delovanjem mnogo doseže, pa tudi, da slovenski narod ne le petje rad posluša, temuč ima tudi moči jednake čute pri drugih vzbujati. Slava tudi njemu!

Možkim zborom uvrstevali so se mešani zbori „domačih grlic“. Burni „živio-klici“ odobraval so posamezne točke, tako, da se je morala vsaka ponavljati. Gotovo očividni dokaz, kako priljubljeni so vsakemu nežni ženski glasovi, a ob enem tudi želja, da še večkrat nastopijo!

Da pri vsem tem govorov nij manjkalo, je skoraj brezdvomno. Omenivši govora predsednika „bralnega društva“ g. Borštnika, pozdravlja je dobro nam došle goste, bil je posebno jedrovit oni g. Resmana z Rakeka. Gromoviti „živio- in slava-klici“ nijso skoro pomenjali. G. Resman pa je tudi zvest sin majke Slave in baš to mu je pridobilo srca naših seljakov uže v prejšnjih časih.

Po končanem programu pa se je zasuknila bronoga mladina ter plesala do ranega jutra. Razšli smo se z veselo nadejo, da nam naše „bralno društvo“ kmalu zopet priredi tako zabaven večer! Hvala tudi gostilničarju, vrlemu g. Koširju, kateri je blagovoljno nam prepustil v to svrhu svoje prostore.

Iz Trienta 24. jan. [Izv. dop.] Tukaj se za gotovo poroča, da bo tukajšnji pešpolk baron Litzelhofen št. 47 meseca aprila t. l. v Ljubljano prestavljen. Ako se to uresniči, bila bi to velika radost, kajti skoraj bo 5 let, odkar se ti vrli Štajerci tukaj žalostijo. — L. 1882 obhaja ta polk dvestoletnico svojega obstanka. — Junaštvo tega večinom iz Slovencev sestavljenega polka je dovolj znano posebno pod imenom Kinsky in Hartung.

Domače stvari.

— (Gospé Levčeve pogreb) minoli vtorek popoldne je bil zelo krasen. Udeležilo se ga je obilo odličnega občinstva, mej katerim smo videli celo g. deželnega predsednika Winklerja. Čitalniški pevski zbor je pred hišo in na gomili zapel pokojnici dve prekrasni žalostinki.

— (Instalacija.) G. Rozman, novo imenovani župnik mestne fare pri sv. Jakobu v Ljubljani, bode v nedeljo 6. februarja slovesno instaliran v svojo faro. Št. Jakobski farmani delajo uže velike priprave za to slovesnost.

— (Nesrečen padeč.) Vtorek popoldne je kavalerijski stotnik v rezervi g. F. Copič šel po gledaliških ulicah, kar se mu izpodrsne in pade tako nesrečno, da si zlomil nogo v stegnu in sta ga morala dva bližnja trgovca, ki sta videla možovo nesrečo ter sta mu prihitela takoj na pomoč, domov odnesti.

— (Iz spodnjega Koroškega) se v dopisu v dunajskem „Vat.“ izreka opravljena želja, naj se izprazneni škofovski stol v

Celovci tako izpolni, da prihodnji višji dušni pastir ne bode potreboval tolmača, da se bode mogel s svojimi dvojezičnimi dijecezani (s Slovenci in Nemci) razumeti.

— (Slovanska čitalnica v Mariboru) priredi dne 29. t. m. besedo zvečer ob 8¹/₂ uri v svojih prostorih s sledečim vspešdom: 1. Staročeska. Pevski zbor. 2. Pizicato polka. Muzikalični kvintet od Brauna. 3. Pizicato polka. Muzikalični kvintet od Scherza. 4. Sred vasi. Pevski zbor od dr. B. Ipavica. 5. Srčni glasovi. Solo na goslih s spremljevanjem na glasoviru od Stövensanda. 6. G-dur. Muzikalični kvintet od J. Haydna. 7. Kam? Pevski zbor od J. Kocijanciča. 8. Slomškova koračnica od J. Handla. Koncem ples.

— (Z Dunaja) se tukajšnjemu listu piše, da je dvorni svetovalec pri najvišje sodnji nekdanji kranjski poslanec in še pri zadnjih volitvah naš protikandidat v Novem mestu gosp. Franc Kromer nevarno zbolel. Kri mu vre proti možganom, in mu je glava tako oslabela, da se sem ter tja hudo meša.

— (Ledú poprodale so letos), kakor se nam piše iz Prestranka 25. t. m.: Vasi Slavina, Koče, Grobišče, Matenja vas in Rakidnik so poslale iz naše železniške postaje 477 vagonov za Dreherja v Trst, 15 vagonov za Böswirtha v Nabrežino in 44 vagonov za Mohorčiča v Sežano. Vagon ima po 10 bačev ali 10.000 Klg. in se je prodajal po 9 gold. in 9 gld. 50 kr.

— (Zmrznil.) Iz Cerknice se nam piše dné 25. t. m.: Zmrznil je Miha Cvetko iz Martinjaka b. št. 29 (poleg Cerknice) doma, v noči dné 24. t. m. nad vasjo Bloška polica.

— (Nesreča.) Iz Idrije se nam piše 25. t. m.: Včeraj je neki voznik vozil drva iz mesta v Jožefovo jamo. Ker je cesta strma, popustili so konji in voz je pričel nazaj drčati ter je šlo vse skupaj čez cesto, voz, dva konja in jeden hlapec 200 metrov globoko do vode. Tam se voz še le ustavi. Hlapcu in jednemu konju se nij nič zgodilo a drugi konj se je ubil. —

— (Nesrečna drvarja.) Vtorek (dne 18. t. m.) proti poludnevi se je zgodila v Gaborji pri Gorjah na Gorenjskem velika nesreča. Drvarji so drva gonili navzdol, in neka bukev zadela je Bedenika iz Gorjan in Kovačevega fanta tako nesrečno na glavo, da sta bila na prvi hip mrtva. Prvi zapusti vdovo s štirimi malimi otroci.

Razne vesti.

* (Tatvina.) V hranilnici v Toplicah so prišli na sled velikej tatvini. Iz blagajnice je zmanjkalo 47.742 gld. Tat je bil neki umrši kontrolor v tej hranilnici.

* (Darovi za Szegedin.) Iz raznih krajev Avstro-Ogerske se je bilo darovalo unesrečenim v Szegedinu 1,637.927 gold. 90 kr., iz družih evropskih držav pa 1,099.588 gl. 71 kr. Vseh darov je z obrestimi vred 2,912.545 gl. 4¹/₂ kr.

* (V ministerske kuhinji.) V Rimu sta se nedavno dva kuharja pomorskega ministra Actona stepla v kuhinji. Z dolgimi nožmi sta ljuto suvala jeden družega in nij se ju moglo ločiti. Neštevilnokrat ranjena sta bila prenesena potem v bolnico.

Listnica opravištva. Vsem onim čestitim gg. novim naročnikom našega lista, kateri bi radi vse liste od novega leta ali od tistega dne naprej, ko se jim je list ustavil, do naročilnega dné, javljamo, da jim ne moremo več ustreči, ker so nam uže vse številke pošle.

Umrli so v Ljubljani:

21. januarja: Avrelija baronica Rastern, zasobnica 40 let, v križevniških ulicah št. 2 za otrpnenjem možgan.

22. januarja: Josip Mihelič, sôbni slikar, 35 let, na kongresnem trgu št. 14, za jetiko.
 23. januarja: Jerica Levec, profesorjeva soproga 32 let, v novih ulicah št. 5, za porodno mrzlico.
 24. januarja: Franc Baumgartner, 44 let, pri-silni delavec, za črevesnim katarom.

Dunajska borza 26. januarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	72 gld.	40	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	50	"
Zlata renta	88	15	"
1860 drž. posojilo	130	60	"
Akcije narodne banke	822	"	"
Kreditne akcije	282	10	"
London	118	70	"
Srebro	"	"	"
Napol.	9	38 1/2	"
C. kr. cekini	5	53	"
Državne marke	58	10	"

Tržne cene

v Ljubljani 26. januarja t. l.
 Pšenica hektoliter 9 gld. 26 kr. — rež 6 gld. 61 kr.; — ječmen 4 gld. 71 kr.; — oves 3 gld. 09 kr.; — ajda 5 gld. 20 kr.; — prosô 4 gld. 87 kr.; — koruza 6 gld. — kr.; — krompir 100 kilogramov 2 gld. 70 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. — kr.; masla kilogram — gld. 90 kr.; mast — gld. 72 kr.; — špeh frišen — gld. 54 kr.; špeh povojen — gld. 62 kr.; — jajce po 2 1/2 kr.; — mleka liter 8 kr.; — govadne kilogram 56 kr.; — teletnine 50 kr.; — svinjsko meso 44 kr.; — sena 100 kilogramov 2 gld. 50 kr.; — siame 1 gld. 62 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 6 gld. — kr.; — mehka 4 gld. 50 kr.

Tujci.

25. januarja :
Evropa: Kadarz, Schleyer, Erber iz Gradca.
Pri Slonu: Lonzar iz Trsta. — Zehnreich, Wandre, Kelner iz Dunaja. — Pollick iz Gradca. — Schäffer iz Dunaja.
Pri Wallé: Hoppel, Feil, Sabathil, Wawrzinsky iz Dunaja.

Svojo najiskrenejšo zahvalo

izrekam gospodoma Oroslavu Dolencu in Josipu Dolencu za človekoljubno njihju prijazno pomoč, katero sta mi izkazala o priliki moje včerajšnje nesreče.

V Ljubljani, dné 26. januarja 1881.

Feliks Zopitsch,

(31) c. kr. kavalerijski stotnik v rezervi.

Lepo posestvo

je na prodaj z proste roke na Igu (Brundorf). Posestvo ima málin z 5 tečaji in 7 stopami, žago, zraven pa 38 oralov njiv, senočet in varvanega gozda, vse v najboljšem stanu. Stanova išča in kmetijska poslopja, 5 poslopj, so vsa v najboljšem stanu. Vode za žago in málin je neprenehoma celoleto zadosti. Plačilni pogoji so prav ugodni. Natančneje se izvé na Igu. (9—6)

Javljamo prežalostno vest, da je denes ob 10. uri, previden se sv. zakramenti za umirajoče, po kratkej bolezni, v 39. letu svoje starosti, umrl gospod

FRANC PIRC,

posesnik in fužinar, ranjki se vsem znancem in prijateljem priporoča v blag spomin.

V Kropi, dné 24. januarja 1881.

(39—2) **Žalujoci ostali.**

Zahvala.

Rodbina Mörzl se javno zahvaljuje vsem onim, ki so njenemu dolgoletnemu hišnemu tovarišu ranjcemu (42)

Matevžu Koželju,

koncipijentu,

storili kako ljubav ter ga spremili do groba.

V Celji, dné 26. januarja 1881.

Cvet zoper trganje, po dr. Maliču,

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, oteklino, otrpanele ude in kite, revmatične bolečine v zobéh in glavi; malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje.

Zahval smo dobili uže celo množico. — 1 steklenica 50 kr. — Pravega prodaje samo (638—11)

lekarna „pri samorogu“ J. pl. Trnkoczyja na mestnem trgu v Ljubljani.

Wilhelmov

stari, izkušeni, pravi, obči

zdravilni in vodni prilep (plašter)

zoper

glavobol, rane, opeklino in ozeblino.

Ta prilep je privilegirán od Nj. rimsk. kat. veličanstva. Moč in učinek tega prilepa je posebno ugoden pri globokih in raztrganih ranah vsled uboda ali udara, pri hudih ulesih, neodpravljenih bezgavkah, pri skelečih izpustkih, pri črvu, vnetih in oguljenih prsih, speklinah, kurjih očesih, otiskah, zmrznjenih udih, pri toku iz trganja in jednakih bolečinah.

Ta prilep pravi ima samo

lekarna Fran Wilhelma v Neuenkirchenu pri Dunaji.

Jedna škatljica stane 40 kr. a. v. Menj, nego dve škatljici se ne pošiljati in staneti s kolekom in pošiljatvijo 1 gld. a. v.

Imajo pa tudi:

V Ljubljani: Peter Lassnik.

V Gradcu J. Purgleitner, lekar; Wend. Trnkoczy, lekar. V Zagrebu Sigm. Mitlbach. (21—2)

Gumi-bonbon,

boljši, nego vsak drug, kolikor se ga okolo prodaja, rabi z najboljšim vspehom

zoper kašelj, hripavost in kataro stanje organov, s katerimi se sope.

V škatljicah po 10 kr. prodaje (490—14)

GABRIEL PICCOLI,

lekar „k angelu“, na dunajskej cesti v Ljubljani.

Temeljita pomoč vsem, ki so v želodci in trebuhu bolni.

Ohranjenje zdravja

naslanja se večjim delom na čiščenje in snazenje sokrovico in krvi in na pospeševanje dobrega prebavljenja. Najbolje to sredstvo je

dr. Roza

življenski balzam.

Življenski balzam dr. Rozov odgovarja popolnem vsem tem zahte vam; isti oživí vse prebavanje, nareja zdravo in čisto kri, in truplo dobi svojo prejšnjo moč in zdravje zopet. Odpravlja vse težko prebavanje, osobito gnjus do jedi, kisló riganje, napetost, bljevanje, kri v želodci, zaslinjenost, zlato žilo, preobteženje želodca z jedili itd., je gotovo in dokazano domače sredstvo, ki se je v kratkem zaradi svojega izvrstnega uplivanja obče razširilo.

1 velika sklenica 1 gld., pol sklenice 50 kr.

Na stotine pisem v priznanje je na razgled pripravljenih. Razpošilja se na frankirane dopise na vse kraje proti postnemu povzetju svote.

Vaše blagorodje!

10 let sem bolehal za boleznijo v želodci, ki mi je prouzročila zlatenico. Zdravniki so dejali, da sem bolan na vranici, a pomagali mi niso. Nijsem mogel ni spati ni jesti, s kratka, jako sem bil slab. A nasvetovani življenski balzam dr. Roze mi je odstranil vso bolezen; zdaj sem zopet zdrav in močan kot mladenič.

Sukorad. (Mlada Boslava.)

F. Šembera.

Svarjenje!

Da se izogne neljubim napakam, zato prosim vse p. t. gg. naročnike, naj povsodi izrečno dr. Rozov življenski balzam iz lekarne B. Fragnerja v Pragi zahtevajo, kajti opazil sem, da so naročniki na več krajih dobili neuspešno zmes, ako so zahtevali samo življenski balzam, in ne izrečno dr. Rozovega življenskega balzama.

Pravi

dr. Rozov življenski balzam

dobi se samo v glavnej zalogi izdelovalca B. Fragnerja, lekarna „k črnemu orlu“ v Pragi, Ecke der Spornergasse Nr. 205—3.

V Ljubljani: Vilj. Mayr, lekar; G. Piccoli, lekar; Jos. Svoboda, lekar; J. pl. Trnkoczy, lekar. V Novem mestu: Dom. Rizzoli, lekar. V Kameniku: Jos. Močnik, lekar. V Gorici: G. B. Pontoni, G. Cristofolletti, lekarja.

Vse lekarne in večje trgovine z materijalnim blagom v Avstro-Ogerskej imajo zalogo tega življenskega balzama.

Isto tam:

Praško vseobčno domače mazilo,

gotovo in izkušeno zdravilo zoper prisad, rane in ulesa.

Dobro rabi zoper prisad, ustavljanje mleka in če postajejo ženske prsi trde, kadar se otrok odstavi; zoper abscese, krvava ulesa, gnojne mozoljčke, črmati tur; zoper zanohtnico ali takozvanega črva na prstih; zoper obustavljanje, oteklino, bezgavke, izrastke, morsko kost; zoper oteklino po prehlajenji in po putiki; zoper ponavljajoč se prisad v udih na nogi, v kolenih, rokah in lediji, če se noge poté in zoper kurja očesa; če roke pokajo in zoper kitam podobne razpokline; zoper oteklino, kadar je koga pičil mrčes; zoper stare rane in take, ki se gnojé; zoper raka, ranjene noge, vnetje kože na kosteh itd.

Vsak prisad, oteklina, ukošćenje, napihnenje se kmalu ozdravi; kjer se je pa pričelo uže gnojiti, ule izsesa v kratkem in brez bolečin ozdravi.

V škatljicah po 25 in 35 kr.

Balzam za uho.

Skušeno in po mnogih poskusih kot najzanesljivejše sredstvo znano, odstrani naglušnost, in po njem se dobi popolno uže zgubljen sluh. 1 sklenica 1 gld. av. velj. (361—17)